

115

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

ION MARIN SADOVEANU

SISTEMUL CELOR 24 DE SORI

EDITATA DE REVISTA ȘTIINȚA și TEHNICA

ION MARIN SADOVEANU

SISTEMUL CELOR 24 DE SORI

Colecția „Povestiri științifico-fantastice"
115

Referent științific: Prof. ing. PAUL IOANID

Dragi cititori,

Vă rugăm să ne scrieți impresiile și observațiile dv. critice cu privire la aceste povestiri și la prezentarea lor grafică.

Adresa noastră este: Colecția „Povestiri științifico-fantastice" a revistei „Știință și tehnică", Casa Scînteii, Piața Scînteii nr. 1, raionul I. V. Stalin, București.

MANUSCRISELE NEPUBLICATE
NU SE ÎNAPOIAZĂ

★

MANUSCRISELE NEDACTILOGRAFIATE
NU SE IAU IN CONSIDERAȚIE

SISTEMUL CELOR 24 DE SORI

„Atomicumul" de la Geneva

La Atomicum, o activitate uriaşă cuprinsese ca niciodată toate secţiile. Imensa clădire, palatul acesta mai vechi, înălţat la Geneva încă din 1970, îşi răsfringea lumina sutelor de ferestre aprinse ale celor douăsprezece etaje în apele Lemanului. De aproape trei decenii, de la Atomicum porniseră, studiate şi definitivate, propunerile sau sugestiile cu privire la folosirea forţei atomice, venite cu oarecare sorţi de realizare din toate părţile lumii. De aproape trei decenii, în afară de aplicarea practică a energiei atomice întreprinsă de fiecare stat în parte, la Atomicum luau fiinţă proiectele mai mari care interesau transformările universale. Armate întregi de specialişti puneau aici la punct contribuţiile în materii prime ale fiecărui stat şi precizau şantierele viitoare şi locul lor de activitate.

Astăzi, în ultima zi a anului 1996 — cind peste citeva ore numai revelionul avea să se vestească pretutindeni — se încheiau definitiv la Atomicum, cu putere de obligată executare pentru toate statele participante, dosarele şi proiectele uneia dintre cele mai îndrăzneţe întreprinderi omeneşti: topirea calotelor polare şi redobîndirea unor vaste ţinuturi cu incalculabile consecinţe pentru întreaga economie terestră, interesînd, în primul rind, topirea calotei sudice ce acoperea Antarctida.

Dosarele acestea ale „calotelor" erau impresionante ca dimensiuni şi pasionante prin conţinutul lor. Enorme mape fotografice ale celor doi poli, luate din avion de la diferite înălţimi, ofereau o bază reală de discuţii şi supoziţii. Apoi, hărţi de adincimi, de curenţi maritimi, de regim al vînturilor. O judicioasă cercetare a faunei polare, o alta a florei şi, mai ales, o statistică precisă a tuturor aşezărilor omeneşti pînă dincolo de cercurile polare alcătuiau o adendă * voluminoasă la studierea problemei propriu-zise din punct de vedere geofizic şi climateric. Nici trecutul acestor ţinuturi nu era uitat, şi

* Completare (n.r.).

anume prin tot ce a dat la iveală pină acum ca fosile preistorice, cu presupunerile unor altor descoperiri posibile.

Cine ar fi avut curiozitate, putere şi mai ales timp să parcurgă filă cu filă, document cu document, imensele dosare ale „calotelor" şi ar fi fost sensibil la ideile grandioase plasîndu-se în vîrtejul unui entuziasm generos, ar fi resimţit acel sentiment atît de complicat, dar atît de caracteristic omului, de nerăbdare şi de ardoare de a începe lucrul, de zbor plăcut al gîndurilor şi al privirii, de vorbe grabnic înlănţuite, de idei uşor exprimate, de imensa bucurie a stăpînirii forţelor potrivnice, de mîndrie.

De acest sentiment erau stăpîniţi nu numai tinerii cercetători afiliaţi lucrărilor, ci şi bătrînii profesori care, cu o jumătate de veac în urmă, asistaseră la începuturile descătuşării puterii atomice. Mai erau bătrîni care-şi aduceau aminte şi de bombardamentele americane de la Hiroşima din timpul ultimului război mondial, şi de experienţele care urmaseră punînd în primejdie viaţa oamenilor, şi de apriga luptă pentru pace ce se dusese înainte de dispariţia totală a capitalismului. Ce departe erau toate acestea acum, cînd această fundaţie a Atomicumului avusese darul să unească toate naţiunile într-o vastă acţiune internaţională spre folosirea forţei atomice în grandioase întreprinderi de importanţă universală.

Se adînciseră probleme multiple generate de ideea topirii calotelor, se făcuseră propuneri, se întocmiseră metode, se precizaseră participanţii şi colaborări naţionale în materiale şi mînă de lucru, se precizase ideea, aplicarea ei, vorbise presa în lumea întreagă, dar nimeni nu iscălise cu numele său lucrarea şi nimeni n-ar fi avut pretenţii să o facă. In majoritatea cazurilor uriaşa întreprindere impusese, parcă, o nouă atitudine morală oamenilor, o superioară decenţă ştiinţifică, o nediscutată eleganţă de ţinută. Şi totuşi erau cîţiva şi *nu dintre cei mai mici care se îndoiau, închideau ochii şi zîmbeau* sceptic la şedinţele discuţiilor generale pentru a lua chiar cuvîntul la sfîrşit şi a arăta întreprinderea ca pe un insucces garantat. Aceasta atît pentru acţiunea în sine, după unii, cît şi pentru metodele de întrebuinţat, după alţii. O predispoziţie temperamentală spre negaţie şi opoziţie ar fi trebuit luată mai de grabă în consideraţie în asemenea împrejurări. Şi acesta era, cel puţin aşa spuneau unii, şi cazul binecunoscut al profesorului O. W. Brooft. De origine olandeză, trăit în Germania, lucrînd de zeci de ani la Atomicum şi la Geneva, profesorul Brooft era de mult cunoscut, cu toată capacitatea sa nediscutată, ca un om fără imaginaţie şi fără pasiune pentru nou. Erau sectoare întregi care aveau legături mai ales cu problemele de geologie şi paleontologie ale chestiunii, luminate de cunoştinţele ştiinţifice *ale profesorului Brooft. Dar chiar propriile sale presupuneri, deduse* ştiinţific, se văzuseră a fi juste la controlul ce se făcuse cu ocazia lucrărilor preliminare. Erau, e adevărat, lucrări unilaterale, iar nu de ansamblu. Dar nici măcar aceste succese nu mlădiaseră cerbicia bătrînului om de ştiinţă, care refuza cu încăpăţinare să se dăruiască entuziasmului colectiv, să îmbrăţişeze ideea cea mare a topirii calotelor polare.

Cu silueta lui înaltă, uscată, sportiv încă la cei şaptezeci de ani încheiaţi, nedezlipit de pipa ce-i îngălbenea mustăţile stufoase şi albe, profesorul Brooft era un alpinist bine cunoscut. Călăuzele cele mai bune şi încercate erau vechii lui prieteni, şi nu o dată fusese întrebat de ei, cu pasiunea iscată de publicitatea largă, asupra problemei calotelor ce se apropia de punerea ei în aplicare. Atunci Brooft îi bătea pe umeri pe elveţienii vînjoşi care îl întovărăşeau, se lipea cu spatele de pieptul de cremene pe care îl urca poteca îngustă, privea spre Rigi — căci de la Lucerna şi de la Zürich îşi pornea el întotdeauna întreprinderile alpiniste — şi exclama:

— Eu nu cred că o să arăm aici vreodată pe locul gheţarului! De aceea, socot că e mai cuminte să ne urcăm pe el şi să ne bucurăm de priveliştea pe care ne-o dă!...

Mai mult nu spunea niciodată. Putea să fie oricît asediat cu întrebări. Profesorul se închidea într-un *mutism* desăvîrşit, mulţumindu-se să zîmbească. Alături de această totală negare a ideii înseşi reprezentată de limitata personalitate a lui Brooft erau şi dintre cei care negau numai metoda.

Propunerea canadiană, generată şi susţinută aprig de reprezentantul Moore, şi care fusese acceptată (şi anume: a se obţine topirea calotei din Antarctida — pentru un început — şi evaporarea apei pe măsura topirii — problemă esenţială —, prin folosirea turnurilor calorice emiţătoare de raze infraroşii) găsise o minoritate, e adevărat, într-o atitudine de rezervă.

Aci se plasau mai ales tinerii, între alţii inginerul romîn Radu Marian şi prietenul său german Heinz Tinnert. Amîndoi prietenii vedeau soluţia în ceva mult mai mare, mai îndrăzneţ gîndit, şi care să *nu* fi fost legat de condiţiile vrăjmaşe ale climatului polar. Ideea aceasta îndrăzneaţă o discutaseră de multe ori cu colegul lor sovietic, inginerul Furmanţev. Dar majoritatea, la insistenţele lui Moore, precumpănise şi, in ziua aceasta de 31 decembrie 1998, socotelile erau încheiate, iar, de cum s-a întunecat, Atomicumul s-a aprins în toate luminile sale.

Construită din oţel, aluminiu şi sticlă după o formulă ce mai era la modă cu cîteva decenii în urmă, întreaga clădire părea incandescentă, ca o bucată de lumină solidă peste care s-ar fi aşezat un clopot de grătare metalice ajutîndu-te să numeri etajele şi încăperile. Lemanul tremura în răsfringere, în apa lui adîncă, imaginea aceasta făcută din o infinitate de dreptunghiuri şi pătrate orbitoare. Fluorescent, pe acoperişul plat al clădirii, unde o zăpadă moale şi leneşă aşezase o dantelă sclipitoare, numele Atomicum strălucea pînă departe.

Incă de pe la zece seara automobilele începuseră să tragă în faţa scării principale. Oamenii îmbrăcaţi în haine de seară coborau grăbiţi cu faţa veselă, ca la o mare izbîndă. Direcţia generală a institutului organizase, în cadrul unui revelion uriaş, vestirea în lumea întreagă a marelui eveniment. Sălile festive erau larg deschise. Cîteva orchestre cîntau, bufetele îmbiau. Se vorbeau toate limbile şi se dansa.

La un orologiu de cristal enorm şi sferic cu mai bine de cinci metri în diametru, iluminat albastru, imaginînd globul pămîntesc cu

continentele din plăci de bronz aurit, miezul nopţii s-a anunţat printr-o uriaşă jerbă roşie, care, străbătînd *transluciditatea globului-orologiu*, a izbucnit ca o dublă erupţie de vulcan prin cei doi poli. Atunci directorul general al Atomicumului, suedezul Stromberger, *desigur şi el partizan al turnurilor calorice*, a ridicat paharul şi a salutat dublul eveniment: anul cel nou 1999 şi întreprinderea topirii calotelor de la poli, pe care anul o aducea cu el.

Toate muzicile au răsunat cu tot atîtea fanfare metalice, cu vibraţii puternice, între zidurile de sticlă ale Atomicumului. S-au ciocnit pahare, oamenii s-au îmbrăţişat, şi de la tribuna împodobită cu pîlniile subţiri şi metalice ale megafoanelor, rînd pe rînd, după *directorul general, reprezentanţii tuturor ţărilor* au salutat anul şi noua îndrăzneală a omului. S-a *vorbit ruseşte, franţuzeşte, englezeşte*, nemţeşte, romîneşte, ungureşte, italieneşte, chinezeşte, în toate limbile popoarelor care participau la uriaşa întreprindere. Apoi, după ce lumea întreagă a aflat că a doua zi flotele unite pornesc spre Polul Sud, oamenii s-au risipit prin restaurante şi baruri. Aici, însuşi directorul Stromberger, care aprecia în mod deosebit contribuţia lui *Brooft la lucrările pregătitoare*, dar care-i *cunoştea* firea, se apropie de profesor cu paharul ridicat:

— Să bem, profesore, pentru că pînă la sfîrşit calotele tot au să se topească!

— Să bem, directore, răspunse Brooft, din paharele astea frumoase, care chiar de la început au să se golească...

La această închinare se apropie de ei canadianul Moore, principalul *susţinător, în dezbateri, al turnurilor calorice*. El ridică paharul şi adăugă:

— Cu ajutorul turnurilor noastre, să se topească!

Apoi ciocni paharul. Lîngă el un om mic de stat, cu ochi ca două ţăndări de gheaţă, rîse cu un fel de chihotit mărunt.

Moore se întoarse înspre el, îi dădu un pahar şi ciocniră împreună. Era Vinö, un groenlandez devotat şi credincios canadianului.

Vinö era un om simplu, bun şi cinstit. Legătura lui de recunoştinţă pentru Moore era mai veche. Acesta îi salvase viaţa la o vînătoare de urşi albi. Şi lucrul acesta Vinö *nu-l putuse uita*. Îndrăzneţul groenlandez urmărise ursul lovit cu o furcă scurtă cu trei dinţi pînă ce fiara se refugiase într-un ochi de apă dintre colţii unui gheţar. În aprinderea luptei, şi cu caracterul său pornit în anumite momente de mînie, Vinö sărise în apă. Aci ursul, mai puternic şi mai dibaci *luptător* decît omul, era cît pe aci să-l biruie dacă Moore, care se afla prin apropiere, n-ar fi răpus fiara cu un foc de puşcă. Aşa s-a întîmplat fapta pentru care Vinö se considera legat şi recunoscător pe veci lui Moore, urmîndu-l pretutindeni.

— Şi tu spui la fel, spuse acum Moore. Nu e aşa? Bravo, Vinö!

Moore sconta, în afară de recunoştinţă, şi la un ataşament din partea *lui Vinö* pentru ideea *turnurilor. El îi* făgăduise groenlandezului că *graţie acestor turnuri se va schimba o dată şi clima* patriei sale, Groenlanda, iar Vinö aştepta lucrul acesta cu înfrigurare.

Brooft se scutură din nou.

— Vom trăi şi vom vedea, adăugase el cu glasul puternic. Apoi salută aproape milităreşte, se răsuci pe călcîie şi plecă.

Ca *replică la vorba lui indoielnică*, ca un imens dar de Anul nou, ca un dar care să sporească şi să hrănească entuziasmul tuturor, pe globul de cristal albastru cu auritele continente, blocurile de gheaţă de la poli incepuseră să se subţieze. Apele albastre ale oceanelor polare, de sticlă, fireşte, începuseră să se arate, animale minuscule coborau şi urcau cu un meşteşugit mecanism, ca şi pădurile, oraşele, trenurile pe imensul continent al Antarctidei. Polul Nord işi păstra frumuseţea oceanică cu o salbă de insule. Visul la care se pornea avea o mică şi încîntătoare prefaţă, un joc minuscul în înfăptuire, uriaş însă în gind, pe care şi Brooft, oprit o clipă din pornirea sa, l-a privit cu plăcere, căci l-a făcut să zimbească.

Pornesc flotele

Trebuia folosită vara sudului. De aceea, încă de la sfirşitul lui ianuarie, vasele cu materiale pentru cele 50 de turnuri calorice începuseră să pornească spre Antarctida. Erau vase mari, cargoboturi, între 18.000 şi 25.000 de tone, toate de un acelaşi tip. Flotele porneau din toate continentele şi de pe toate mările. Erau vase care aveau scris la pupă portul de ataş din toate părţile lumii.

Fireşte că nu o dată se propusese în şedinţele de la Geneva soluţii mai simple pentru desfiinţarea calotelor de gheaţă şi anume bombardarea lor din avion cu bombe termonucleare. Era poate o formula mai rapidă. Işi avea însă neajunsul de a distruge, în Antarctida, orice urmă de viaţă, cunoscută sau necunoscută încă. De asemenea, o problemă esenţială legată de topirea calotelor era creşterea eventuală a nivelului oceanelor prin topirea imensei cantităţi de gheaţă. Lucrul trebuia executat cu grijă, acţiunea turnurilor de raze infraroşii, care să ajute, pe măsura topirii, evaporarea apei, trebuind să fie gradată cu incetul şi după rezultatele obţinute.

Mările sudului, fie că ai cobori de la Capul Horn, de la Capul Bunei Speranţe sau din Noua Zeelandă, sînt permanent agitate. O hulă largă ridică imense cantităţi de apă sub puterea unui vint de vest, *care bate cu o uimitoare constanţă* şi intensitate. Vasele cele mai mari sint legănate, clătinate fără o clipă de răgaz, nopţi şi zile de-a rindul.

Flotele atomice internaţionale işi urmau drumul de intilnire pe apele oceanului acesta inospitalier, fie că veneau din răsărit, fie din apus. Pe măsură ce coborau spre sud, intilneau flotile de vinătoare de balene. Pentru vasele care coborau prin apele Atlanticului şi ale Pacificului, de-a lungul Africii şi Asiei, intilnindu-se în apele Oceanului Indian, trecind intre Africa şi Australia, punctul de raliere erau insulele Kerguelen. Pentru navele plecate din cele două Americi, Antarctica de vest era punctul de oprire. Insulele Kerguelen, pustii, plate, nelocuite in bună parte, *frămintau* la poalele *Muntelui* Ross intinderi mari de mlaştini de gheaţă, alternate în verile polare cu spinări de granit şi gresie. Prin rarele locuri unde puţin pămînt se

prinsese, ierburi scunde, vegetație închircită plecau neîncetat coamele cenușii și albicioase, sub violența necontenită a vînturilor. In jurul insulelor fărîmițate, tot timpul anului bătea hula enormă a mărilor polare, îngînînd țipătul ascuțit al pescărușilor care rîd — denumiți astfel după strigătul lor ciudat. Ei te asurzeau și-ți făceau frică. In cea mai vestică dintre insule se deschidea o radă mare, în care vasele așteptau la ancoră să fie descărcate.

In executarea planului general al lucrării, în Kerguelen aveau să fie construite cele dintîi turnuri de raze infraroșii. Aci era stația de experimentare și de gradare a întregii acțiuni de topire a calotei.

Prima dimineață de lucru, într-o lumină mohorîtă, a fost anunțată de zbîrniitul elicopterelor care, ca niște mîini bine învățate, luau de pe punțile vaselor imensele lăzi cu materiale și le depuneau pe locurile mai dinainte indicate pentru noile construcții. Lucrau aparate produse de toate naționalitățile. Elicoptere și avioane ușoare, bine închise, cu reacție, foarte rapide, se întovărășeau pentru recunoaștere. Majoritatea personalului de pe aceste mașini era feminin. Aviatoare încercate mînuiau „ochii și urechile expediției". Ele erau fete tinere, sprintene și frumoase, mai toate pornite fie din Moscova, fie din Odesa, fie din Berlin, Londra sau Paris, în corpul acesta special care făcea siguranța, bucuria și grația asprei întreprinderi din mările sudului. F.I.E.P., adică „Femeile internaționale în expedițiile polare", se organizase la Paris în entuziasm și încredere. Echiparea celor peste 500 de membre se făcuse în Germania pe un același tip de mașină. Din rîndurile acestor fete curajoase și îndrăznețe făceau parte și cîteva romînce. Prin prezența acestui corp de parașutiste și aviatoare, care-și stabiliseră cartierul general pe insulele Kerguelen, se explică și creșterea rapidă și foarte confortabilă a cabanei F.I.E.P. și a clubului său. O dată cu clădirea spațiosului local se turnau postamentele de beton ale uriașelor turnuri. O parte din cargoboturi cu materiale pentru turnuri plecase să descarce pe alte puncte ale Antarctidei.

După cum era firesc, tineretul dădea o veselie și un entuziasm vieții pe care toți acești pionieri o duceau în comun în condițiile cele mai grele. Ingineri, constructori, fizicieni, chimiști, hidrografi, biologi, geologi, aviatoare — toți alcătuiau o mare familie, care, în orele libere, sub vîrtejurile înspăimîntătoare ale furtunilor polare, găseau în muzica limpede a radiourilor ce venea de pe întregul glob bucuria să petreacă, să rîdă, să danseze.

Zborurile de recunoaștere erau adevărate excursii prietenești, în care escadrilele de avioane, o dată cu cei însărcinați cu misiuni speciale, duceau și prieteni, ba și unele perechi de îndrăgostiți ce-și purtau tinerețea cu aprinderea ei prin ținuturile acestea pustii. Zborurile erau efectuate la mari înălțimi, de unde Antarctica imensă, cu vulcanii ei stinși, apărea ca un lanț uriaș de colți de granit, topiți în cazanele de gheață translucide, scoțînd numai muchiile tăioase și cenușii spre lumină. Rar se prăbușea această întreagă așezare într-un ceaun de ghețari, șlefuit de vînturi și de firave veri polare. Acolo era mișcare. Văzută de sus, viermuiala asta de viață părea populația unui oraș

alb, ieşită în piaţă, agitată de treburile vieţii zilnice. Aşa o văzură din elicopterul lor, Stela, una dintre aviatoarele romîne, şi logodnicul ei, inginerul Radu Marian.

— Coborîm? întrebă Stela.

— Coborîm, dacă vrei tu! răspunse tînărul prinzînd uşor în pumnul său mîna Stelei, apăsată pe maneta elicopterului.

Enorma elice verticală făcu rotaţii tot mai rare şi maşina cobori cu cîteva sărituri pe pista de gheaţă. Vieţuitoarele văzute de sus nu prea aveau aerul că se îngrozesc de zgomotul elicopterului. Se făcu un gol în care pasărea de oţel se lăsă în mijlocul pinguinilor din speţa cea mai mare, albi-aurii, înalţi şi cu fracuri negre. Doi cîte doi stăteau faţă în faţă sau umăr la umăr pigulindu-se. Din cînd în cînd, priveau amîndoi în jos, unde, sub blana caldă a pîntecului imaculat, unicul ou se clocea la căldura penelor, oul purtat cu grijă pe ghearele ce-l izolau de gheaţă.

Tinerii săriră din elicopter şi începură să alerge printre pinguini. Erau sute de perechi, toate unite, toate grijulii de progenitura lor. De pe o cupolă măreaţă, translucidă, în care răsfrîngerea luminii tăia ţăndări irizate, Stela şi Radu priviră larga radă polară ce se prelungea înspre un golf al oceanului, cu un fel de plajă de cristale. Totul scînteia, totul se mişca lent, dar uluitor, sub lumină, ca sub o fosforescenţă minerală, nemaivăzută. Departe, gheaţa, ruptă de palpitaţia largă a hulei, alcătuia o hartă uriaşă a unui ţinut necunoscut. Sentimente de admiraţie şi de frică îi cuprinseră pe amîndoi. Stela se sprijini pe braţul lui Radu, iar acesta, strîngînd-o la piept, o sărută îndelung. Erau, de bună seamă, primii oameni care se sărutau pe meleagurile acestea. Peisajul scînteia ireal şi feeric în jurul lor. Desprinderea pe care o aduce îmbătarea şi fericirea tinereţii din lumea înconjurătoare îi cuprinsese şi pe ei.

Cînd s-au trezit, cîteva perechi de pinguini se apropiaseră, curioase, să-i vadă, oprindu-se, respectuoase, la poalele cupolei de gheaţă. Coborînd, ţinîndu-se de mînă, Stela şi Radu s-au apropiat de cei mai îndrăzneţi pinguini, care, cu ciocurile întinse, se apărau parcă, cu neîncredere, de prietenia acordată. Şi, cu toate protestele celor două păsări, Stela izbuti să fure oul de sub pîntecul de puf.

— Ce-ar fi dacă le-am face o farsă? Să-i vedem cum reacţionează..., spuse Stela şi, luînd una dintre marile ei mănuşi din blană de iepure, ascunse în ea oul, apoi îl aşeză pe ghearele păsării neliniştite. Cei doi tineri se depărtară să privească ceea ce avea să se întîmple. Amîndoi pinguinii, şi el şi ea, au început cu furie să smulgă mănuşa. Oul a fost scos, iarăşi aşezat frumos pe gheare, iar ciocurile au sfîrtecat şi au tăiat în bucăţi mănuşa străină, spre marea înveselire a Stelei, care rîdea cu hohote de furia pinguinilor.

Se aprind farurile

Fără fraze umflate a fost redactat documentul închis în temelia de beton a primului turn de oţel, purtător al emiţătorului de raze infraroşii. Se spunea în document, ca o amintire a datei, de ce s-a

ridicat şi ziua şi anul ridicării. Era primul far din cele cincizeci care aveau să înconjoare Antarctida. Cînd un puternic curent a străbătut noul turn de oţel, animînd razele ce urmau să tempereze clima, şi mai ales să ajute la evaporarea apei dobindite din topirea uriaşelor banchize, toţi cei care luau parte au resimţit o mîndrie ca în faţa unei nemaiîntilnite izbinzi. O palpitaţie uşoară s-a produs în aerul glacial. Erau minus 30° Celsius cînd a început experienţa. Nimic nu era schimbat din rostul zecilor de mii de ani din îngheţurile Antarctidei. Puţina viaţă distribuită în păsări şi animale prin aceste ţinuturi aspre şi pustii nu se clintise din aşezările ei. Şi iată că deodată o adiere încropită începea să răzbată prin curenţii reci din vest, o adiere ce păru destul de slabă pentru început.

In acelaşi timp, de pe coastele Antarctidei, unde poposise a doua coloană a expediţiei, sub aceeaşi adiere a turnurilor înalte, oamenii pregăteau luarea cu asalt a continentului misterios. Se cercetau locurile şi se încercau punctele cele mai potrivite unde trebuiau înălţate turnurile calorice. In acest scop se făceau recunoaşteri cu ajutorul avioanelor şi al elicopterelor pentru ca apoi mici caravane compuse din una sau mai multe sănii trase de un tractor să delimiteze precis locul ales pentru ridicarea turnurilor. Inginerii Radu şi Heinz făceau parte din prima echipă ce urma să plece în adîncul continentului. Stela fusese detaşată cu cercetarea aeriană pentru această a doua fază a expediţiei.

Heinz şi Radu aleseseră o autosanie mare care, însoţită de o tanchetă, avea adăugate perfecţiunile tehnice ale ultimei ore. Aparate de radio, emiţătoare şi receptoare, un motor instalat pentru punerea în acţiune a unei elice aeriene, ca o rezervă în caz de nevoie, legături solide pe mari baloturi de aprovizionare, multe aparate optice, fotografice şi de felurite măsurători făceau din sania celor doi ingineri un vehicul excelent utilat, purtat pe tălpigi late, lunecătoare şi uşoare, din material plastic. De altfel, elicopterul ataşat pe lingă sania lor era, după cum am spus, pilotat de Stela, care în felul acesta putea să aibă o veghe neîncetată asupra mersului saniei, lucru pe care şi-l dorise. Elicopterul — conform regulamentului general pentru echipa de sănii răzleţe plecate în cercetare — indica zilnic pe hartă drumul de parcurs, cobora la ultima staţie, dacă lucrul era cu putinţă, dacă nu, paraşuta cele de nevoie, cerute de cei din sanie, şi se întorcea a doua zi pentru a ajuta mersul înainte.

Pirtiile erau anevoioase, drumurile întinse fiind rare. Intregul peisaj ce se deschidea înaintea lui Radu şi Heinz era alcătuit din uriaşe căldări vulcanice pline pină aproape de margini de zăpadă şi gheaţă. Numai nişte creste de granit, înalte de 3.000 de metri, ieşeau la iveală ca tot atîtea şire de neatins. Adeseori, cind autosania luneca pe „pajişti" de gheaţă — cum le numea Heinz —, deşi n-avea nimic metalic în alcătuirea ei, simplul fîşiit al tălpigelor era pricină pentru un înspăimintător zgomot, amplificat. Tinerii aveau impresia că trec peste un imens gol, o vastă cutie de rezonanţă, a cărei boltă de gheaţă nu ştiau cit de groasă era şi nu ştiau iarăşi dacă va ţine greutatea autosaniei lor.

De multe ori se opreau şi cu un topor provocau o larmă mai puternică. Atunci, o bubuitură se ducea şi venea parcă de la fundul pămîntului. După foraje sistematice, ale căror instalări erau indicate de ei pentru cei care aveau să-i urmeze, se putea în felul acesta preciza grosimea stratului de zăpadă. Cînd terenul îngăduia, elicopterul Stelei ateriza. Era atunci, în mijlocul pustiului acesta alb, o bucurie negrăită a dragostei şi prieteniei. Radu şi Heinz, în afară de mîngîierile Stelei pentru Radu şi cuvintele bune pentru Heinz, gustau cu delicii şi o mîncare caldă adusă în îngrijite recipiente de la baza de aprovizionare.

Avînd în vedere epoca, aerul mai era respirabil. Efectul turnurilor cu raze infraroşii, deşi considerabil scăzut în interiorul continentului, contribuia într-o măsură oarecare la îndurarea acestei clime glaciale. Aceste turnuri încă de la început născuseră şi la Radu, şi la Heinz o neîncredere. Iar acum, pe măsură ce se adînceau în continent, neîncrederea lor sporea. Simţeau cum unda caldă se pierdea neputincioasă, amestecîndu-se ca apa unui vas clocotit în sloiurile de gheaţă ale unui şuvoi de munte. Bănuielile lor le împărtăşeau şi Stelei, iar Vinõ, pe care Moore ţinuse neapărat să-l dea ca şofer al tanchetei, nepricepînd bine germana, căuta să găsească un înţeles după gesturile celor doi tineri.

Vinõ nu era un om rău. Cînd primea o însărcinare, mai ales de la Moore, o executa cu cea mai mare conştiinciozitate. Moore cunoştea felul de a fi al lui Vinõ şi tocmai de aceea îl folosea ori de cîte ori avea nevoie.

În discuţiile purtate încă la Atomicum, Radu şi Heinz formulaseră cîteva rezerve teoretice faţă de propunerea canadiană expusă de Moore. Atît fusese de ajuns pentru ca acesta, deşi biruitor fiind pînă la sfîrşit, în orgoliul său nemăsurat să rămînă cu o bănuială.

Conştiincios, ca întotdeauna, Vinö îşi îndeplinea misiunea, conducea cu îndemînare tancheta grea şi încărcată şi arăta tinerilor un fel de cordialitate, datorită căreia şi-a cîştigat încrederea.

Poposiseră de cîteva ceasuri pe o largă arenă de gheaţă. Sosise şi elicopterul pe care Stela îl aşezase frumos şi moale pe luciul gheţii, cînd Vinõ veni dînd semne de departe de o întîmplare neobişnuită. Ridica braţele şi le rotea pe fiecare în sens invers. Acesta, la el, era telegraful marilor întîmplări. Descoperise sub povîrnişul arenei o imensă grotă de granit roşcat ce se deschidea pe malul unui lac. Şi Vinõ povestea că, pe cît îşi putuse da seama, grota era populată. Dar cine o locuia, nu putea spune. O mare curiozitate îi cuprinse pe Radu, pe Heinz şi pe Stela. Înarmaţi cu lămpi puternice de mînă şi cu un reflector portativ, ei coborîră în tovărăşia lui Vinö spre peştera minunată.

Ţinutul, cu toată asprimea lui, era încîntător. O limpezime vibra pe o adevărată arhitectură de granit care deschidea gura peşterii. Lacul din faţa peşterii era albastru şi adînc, făcut ca din cleştar gros, în nemişcarea lui. O linişte înspăimîntătoare te făcea să-ţi auzi propria respiraţie. Era ca un ţinut al morţii îngheţate.

Cei patru cercetători se apropiară cu prudenţă de peşteră cu lămpile şi farul aprins. Drumul era în urcuş şi anevoios. Pe poteci

de gheață piciorul aluneca. Trebuiau să facă cu adevărat alpinism pentru a ajunge pînă la o deschizătură practicabilă. Cînd însă primele raze de lumină au bătut în adîncul peșterii, risipind negurile, o adevărată minunăție s-a arătat privirilor.

Era ca o enormă sală de muzeu tăiată în gheață. Era ca un muzeu căptușit cu oglinzi în care, în fulgerările luminii, se răsfrîngea o lume înghețată și vie parcă, în perfecta conservare în care se afla. Erau speciile polare cunoscute, îmbogățite totuși și de alte specii de mult dispărute. Mamuți enormi îngenuncheați cu blana lor lungă, înghețată păreau legați de blocul ghețurilor prin mii de corzi. Colții lor uriași și curbi se frîngeau de pereții sticloși ai peșterii. Erau marii urși ai cavernelor de două ori cît un taur obișnuit, ghemuiți sau întinși de-a lungul unor trunchiuri de arbori necunoscuți, ce păreau făcuți din fier. Erau morse uriașe încremenite în somn multimilenar și apoi fauna polară obișnuită a urșilor albi, cu o talie mult mai mare decît a celor de azi. Și păsări erau. Îndeosebi o specie dispărută. Un fel de vulturi pleșuvi înalți de aproape doi metri, îmbrăcați în pene lungi albe și purpurii, care susțineau aripile lor frînte de zbor în strîmta încăpere a peșterii.

Cine știe ce cataclism strînsese aici, cu zeci de mii de ani în urmă, speciile acestea ale unui muzeu nemaiîntîlnit, care înainte de a încremeni pentru totdeauna se luptaseră între ele pentru un loc de salvare, de conservare a vieții.

Cei patru oameni, în fața acestei priveliști, n-au izbutit să lege nici un cuvînt. Se uitau unul la celălalt, mișcînd proiectoarele lămpilor, arătîndu-și unul altuia curiozitățile pe care le descopereau. De bună-seamă trecuse pe aici o mare prăbușire. O furtună? Un cutremur? O năprasnică înghețare? Fiecare în parte sau toate la un loc? Pentru Radu gîndurile acestea într-o clipă au fost ca o smucitură sufletească într-un mare val de entuziasm. El le comunică lui Heinz și Stelei.

— Ceva cam la fel de grandios, spunea el, întreprindem și noi! O uriașă transformare, inversă însă, de dezghețare a globului...

— Dar..., completă Heinz, n-avem încă siguranța metodei de urmat. În fața acestei priveliști grandioase, turnurile lui Moore îmi inspiră și mai puțină încredere. Altceva trebuie găsit...

— De acord, îi răspunse Radu, dar trebuie să ne facem pînă la cap datoria. Trebuie să epuizăm toate posibilitățile și să lucram deocamdată cinstit cu ceea ce avem.

— Nu te contrazic! îi răspunse Heinz.

Vinö, strîngînd puternic reflectorul, urmărea cu fața lui împietrită convorbirea, silindu-se să înțeleagă ceva.

Acestea erau gîndurile ce-i frămîntau pe cei doi tineri, cînd un șuierat prelung, urmat de bubuituri puternice, se făcu auzit. O răbufneală de gheață străbătu de afară, răscolind atmosfera din peșteră într-o încăierare de crivețe. Se anunța o cumplită furtună.

Furtuna

Cel dintîi strigăt și grija tuturor a fost pentru elicopterul și sania lăsate sus, pe dîmbul de gheață. Sania reprezenta posibilitatea de cercetare amănunțită, iar elicopterul era singura legătură între sania

îndepărtată în exploatarea Antarctidei și baza de la marginea oceanului. Peste 700 km îi despărțeau de punctul lor de sprijin. Elicopterul sfărîmat însemna pieirea pentru cîteșipatru. De aceea au încercat să iasă din peșteră. Cînd au ajuns însă la gura ei, au înțeles cu deznădejde că sînt ca și osîndiți. O negură groasă acoperise totul. Nu se mai vedea nici lac, nici urmă din plaja de gheață. Pulberea albă, care întuneca vederea și încerca să pătrundă peste ei în rabufneli cumplite, îi îneca. Un vuiet prelung stăpînea lumea asta de gheață, purtînd în el toate sunetele pe care și le-ar putea închipui un om. Erau șuierături, guițături, gîlgîiri, croncăniri, urlete... Țipau acele de gheață înfășurate de vînt și bolțile bătute neîncetat ca tot atîtea stînci sonore.

Micul grup s-a tras mai înspre adîncul peșterii pentru ca să se ocrotească. La sfatul lui Heinz, au stins lămpile pentru a economisi bateriile. La fel au procedat și cu reflectorul. O beznă adîncă îi învăluia, densă, grea, un infern făcut din întuneric și sunete. Pe Stela mai ales o cuprinsese o spaimă nespusă. Îi era frică de peșteră și de animalele ei, care parcă înviaseră sub frica și închipuirea femeii. Fiecare sunet se asocia în mintea ei cu animalele pe care le văzuse. Poate nu chiar atît de cumplit și de fantasmagoric, dar un sentiment foarte neplăcut îi cuprinsese și pe Radu, și pe Heinz.

Firida de gheață și de granit sub care se ascunseseră era poarta spre o lume înspăimîntătoare. Era așa de completă întunecimea, încît lumina de obicei difuză a cadranului cu fosfor de la ceasornicele lor de mînă ajunsese să aibă o neobișnuită putere. Ceasornicele erau singurele puncte care, după mișcarea brațelor, le indicau pozițiile și sensul deplasărilor fiecăruia în colțul bine delimitat din care n-ar fi fost prudent să iasă.

Fără de veste izbucni, albă și violentă, o rază. Nu era nici una din lămpile puternice ale expediției, ci o simplă lampă electrică de buzunar a lui Vinö. Groenlandezul o aprinsese pentru a căuta, în jurul său, pe podișul de gheață al peșterii. Voia să știe ce erau lucrurile care îl glodeau sub talpă. Mai erau pe alocuri urme de pietre și oase. Deodată găsi ceva și ridică. Privea cu atenție un os lat de ren, de bună-seamă dintr-o epocă mult mai recentă. De altfel, nu departe, Vinö găsi oase întregi de ren și de om. Peștera fusese deci folosită și ca un refugiu tîrziu.

Radu și Stela, strînși unul lîngă altul, clipiră la început, supărați de lumină. Apoi cerură să vadă și ei ceea ce găsise Vinö. Pe osul de ren era sculptată o femeie care avea pe o față lată toate părțile chipului puse alandala. Nasul era cu nările în sus, iar ochii și gura perpendiculare pe frunte și pe bărbie. Urechile de asemenea erau desenate cu lobii înspre tîmple. Vinö întinse osul celor doi tineri. La nedumerirea Stelei, Heinz, care avea cunoștințe serioase de antropologie, explică desenul, arătînd că așa trebuie să fie închipuită de omul primitiv zeița furtunilor polare, răvășită de vînturile fără stăpînire într-atît, încît fața ei însăși e astfel alcătuită cu organe răsturnate și bătute de vînt.

Cu toată uitarea clipei de față, adusă de imaginea amuzantă, furtuna se întețea. Puterile lor se sleiau. Mai ales pe Stela o cuprinse

o primejdioasă toropeală. Radu își dădu *seama că trebuie să întreprindă* ceva. Își lăsase la intrarea în peșteră, sub un bolovan de gheață, sacul de care nu se despărțea *niciodată.* Il lepădase acolo pentru a se putea tîrî mai bine spre gura peșterii, pe glacisul * greu de urcat. Și acum tînărul se întreba dacă în vijelia aceasta sacul său îl va mai fi așteptînd. Oricum, trebuia să încerce. Acolo mai era o mică nadejde. In afară de cîteva conserve, galeți **, termosuri cu ceai cald și cafea, Radu păstra în sacul său un minuscul aparat de radioemisiune. Fără să *dea prea multe lămuriri, el îi făcu semn lui Vinõ* cu *cadranul luminos* al ceasornicului de mînă să se apropie. Apoi, urmînd raza lămpii de buzunar, porni de-a bușilea spre gura peșterii.

Cînd a ajuns pe creasta glacisului de la intrare, a simțit că se sufocă. Parcă îi înfunda cineva cu pumnii vată în plămîni. Și-a pus o mască ușoară din împletitură fină de sticlă cu borangic, largă, pentru a crea o zonă respirabilă în fața gurii, și și-a dat drumul in jos. S-a rostogolit ca un butoi plin în negură și rafale. Cînd s-a oprit, și-a aprins din nou lampa. Știa că de la ultimul pas al glacisului, cîțiva metri la dreapta — acum la stînga — se afla bolovanul sub care își lăsase sacul. Lampa abia de-i lumina mîna din cauza ninsorii. Se tîrî cu greu și, fără să vadă, simți în cele din urmă ceva ce nu era de gheață. Desigur, sacul. Il trase la el și încercă să se ridice pentru a urca iarăși glacisul, dar fiecare încercare de a sa era învinsă de furtună, care îl rostogolea iarăși în întuneric. Masca i se rupse și simțea că i se taie respirația. In lupta aceasta cumplită, în zgomot și întuneric, se simți deodată înșfăcat cu putere de umeri. Radu nu era fricos. El gîndi la pieirea lui, de care era sigur acum, bărbătește. Totuși fantasmagoriile începură să-l cuprindă. Animalele uriașe din peșteră se înfățișară vii închipuirii sale aprinse. El nu mai avea decît o singură dorință: să se sfîrșească repede, cît mai repede...

Abia după ce s-a simțit ajutat la primii pași pe care a încercat totuși să-i facă, Radu și-a dat seama că cineva îi venise în ajutor. Și *acest ajutor miraculos nu putea să-i vină decît de la credinciosul său* prieten Heinz. Cînd a trecut de gura peșterii și a regăsit-o pe Stela, de bucurie că sînt scăpați, Radu o îmbrățișă. La lumina reflectorului, peștera, în gîtul ei cel mai adînc — acolo unde, dincolo de arena animalelor înghețate, clipea încă o băltoacă surdă de apă din profunzimi care din cînd în cînd răbufnea —, păstra un fel de ieșire afundă, un fel de comunicare cu altă lume ce se deschidea la 10—15 metri mai jos. Heinz își dădu seama că e o străveche spărtură vulcanică, mai nouă, de bună-seamă, decît peștera și animalele ei. Abia acum un gînd încolți în mintea tînărului inginer, că nici aici, sub bolta milenară, nu sînt în siguranță deplină. De aceea, el se grăbi să comunice bazei lor întîmplarea, starea atmosferică, aproximativa lor plasare și să ceară, firește, ajutorul unui elicopter.

Pînă se asigură de răspuns, el încercă să-și îmbie tovarășii să guste ceva. După socotelile lor, chiar arzînd continuu lămpile electrice

---

* **Povîrniș** (n.r.).
** **Pesmeți** uscați (n.r.).

și reflectorul, aveau acumulatori disponibili pentru douăzeci și patru de ore. Ei nădăjduiau să fie salvați într-un timp mai scurt. Totul depindea însă de furtuna de afară: în cît timp avea să îngăduie ajutoarelor să vină. De aceea, știind că trebuie să economisească acumulatorii, dar că trebuie să organizeze și un divertisment pentru uitarea oarecum a stării în care se aflau, Heinz propuse Stelei, lui Radu și lui Vinö o plimbare printre animalele înghețate. Scopul său real era să cerceteze mai de aproape spărtura vulcanică ce se afla în celălalt capăt al peșterii.

Coborîră așadar cu precauție. În așezarea de jos, unde erau încremeniți mamuții, un ecou nemaiîntîlnit îi întovărăși. Acum abia, după o cotitură pe care nu o văzuseră înainte, constatară că peștera se prelungea adîncindu-se. De bună-seamă se confirma bănuiala că trebuie să fi fost aci un refugiu în fața unui groaznic cataclism. Și că acest cataclism — avînd în vedere și spărtura vulcanică, mai tîrzie, e drept — nu putuse fi la vremea sa decît o erupție vulcanică de proporții enorme (erupție ale cărei gaze omorîseră lumea aceasta de animale, închisă în cutia unei prăbușiri) se vedea cu certitudine acum.

Se adăugau în acest cot al peșterii noi specii de animale, în special acel tigru gigantic machairodus latidens, de o talie uriașă, cu caninii maxilarului superior foarte dezvoltați, fiară care trăise spre sfîrșitul erei terțiare. Ba le-a fost dat aci să surprindă și o scenă de luptă încremenită cu zeci de mii de ani în urmă, ceea ce i-a dat de bănuit lui Heinz că în acest cot al peșterii și-au găsit o moarte cumplită animalele refugiate acolo. Astfel era încremenit un grup format dintr-un machairodus latidens și un mare ierbivor (ceva între cal și girafă); în greabănul acestuia din urmă, tigrul își înfipsese colții de peste treizeci de centimetri. Ceea ce i-a uimit însă în special a fost craniul mamuților, desenat sub scheletul puternic, alcătuit din oase late ce formau alveole adînci în care s-ar fi putut ascunde un copil. Fildeșii erau de o mărime și de o frumusețe uimitoare. Dintre păsările uriașe, abia cîteva străbătuseră pînă în acest fund de peșteră; varietatea speciilor confirma ipoteza că era vorba de un refugiu ocazional și nu de o așezare cu caracter permanent.

Abia făcuse această constatare Heinz, cînd un miros ciudat și stăruitor se făcu simțit. La început, mirosul acesta se asocia, pentru vizitatori, cu priveliștea animalelor. Dar ipoteza asta fu repede înlăturată. Animalele, deși întregi, nu erau cadavre în adevăratul înțeles al cuvîntului, și mai puțin cadavre în descompunere. Și totuși mirosul creștea și stăruia. Era un iz dulceag, pătrunzător și arzător. De bună-seamă, sulful predomina. Ochii și gîtul se simțeau repede iritate, și un fel de imensă greutate se resimțea în respirație.

Heinz, alarmat o clipă, le făcu semn tovarășilor săi să se oprească. Și, în liniște, stabili că miroul corespundea cu locul de clipocit al bulboanelor ce se formau în adîncul puțului vulcanic. Din prudență, oamenii se retraseră spre gura peșterii, spre aer, lăsînd fundurile acestea în veșnicul întuneric, sub gazele sale otrăvite, care, sigur, în răbufniri uriașe, vor fi fost cauza morții, încremenirii și conservării animalelor din peșteră.

Furtuna nu încetase încă. Dar cu toată nebunia ei, aci, fiind oarecum apărați, oamenii au înțeles că trebuia să se odihnească, ceea ce au și făcut, cu obligația unei veghi alternate între Radu, Heinz și Vinö. Vor fi dormit bine, și mai ales Stela, cînd, tîrziu, a doua zi, au văzut iarăși afară albul mormanelor de zăpadă și albastrul adînc al lacului.

Vîrtejurile se liniștiseră. Nimic nu mai mișca. Totul, întîmplarea asta întreagă, peștera cu animalele ei împietrite, li s-a părut acum un vis urît. Și veseli, încrezători în ajutorul care avea să le vină, au părăsit peștera și groaza ei. Urcînd iarăși pînă la dîmbul de gheață și pînă la arena pe care lăsaseră elicopterul și sania, n-au mai găsit nimic. Revenit la viață, Radu gîndea, cu un fel de iritare specială a imaginației sale, la toate peșterile și surprizele pe care le poate ascunde podișul acesta de granit și gheață.

În primele ore ale după-amiezii, elicopterul nu s-a lăsat așteptat. A aterizat încet, pe cleștarul neobișnuitei sale piste, și i-a luat.

Mai în urmă au aflat că furtuna pricinuise cabanelor-așezări și cîtorva turnuri cu oglinzi parabolice unele neajunsuri.

Motivul pentru care turnurile se dovedeau pînă la urmă a fi ineficace era însă altul. Cu cîteva săptămîni mai înainte, glaciologul romîn Tiberiu Velican în colaborare cu savantul chinez Ciu No-i, bazați pe ultimele sondaje întreprinse în Antarctida, au stabilit că volumul de gheață al calotelor polare era cu mult mai mare decît releșise în calculele anterioare și că, datorită unor substanțe calorifuge infuzate în structura gheții, topirea acesteia era mult mai dificilă decît prevăzuse proiectul lui Moore.

— Ei, și acum ce se întîmplă? întreabă Radu pe aviatoare, o sovietică curajoasă și pricepută.

— Nu s-a luat încă nici o hotărîre, răspunse ea. Se țin ședințe peste ședințe la Atomicum, la Geneva. Rezultatele ni se comunică prin radio. Pînă ieri, adaugă Sonia Aleksandrovna, așa o chema, se părea că se va renunța chiar la întreprinderea aceasta de a topi calotele polare. De ieri însă s-a anunțat că pe curînd ni se va comunica o propunere sovietică pe baza unei noi invenții... Poate mîine, poate chiar astă-seară o vom afla. Pînă atunci s-a luat hotărîrea aci, la conducerea locală, să se lucreze mai departe cu turnurile calorice! Mai ales Moore a insistat.

Și Sonia Aleksandrovna puse în mișcare puternicul său aparat, care umplu de zgomot pustiul alb.

Fusese o serioasă luptă teoretică la Atomicum, cu cîteva luni în urmă, față de propunerea canadiană a turnurilor calorice, luptă dusă de Moore. Fuseseră atunci rezerve, învinse însă pînă la sfîrșit. Moore se încăpățînase să facă să biruie punctul său de vedere.

Înfrîngerea de acum nu numai că îl reîntorcea pe Moore la vechile poziții șubrede, dar ridica și întreaga opinie publică împotriva sa.

Moore își dădu, în sfîrșit, seama că turnurile concepute de el nu vor izbuti să realizeze topirea calotei polare. El nu aflase încă de

concluziile la care ajunseseră Tiberiu Velican și Ciu No-i, așa că vina lui de a fi grăbit — în ciuda obiecțiilor ridicate împotriva proiectului său — înfăptuirea acestuia i se părea a fi chiar mai mare decît era în realitate. Canadianul era un om orgolios, impulsiv, întruchipînd una dintre acele rămășițe ale trecutei mentalități burgheze, de care societatea încă nu se descotorosise cu totul. Succesele pe care le avusese pînă atunci îi creaseră lui Moore prestigiul unui inginer serios. Acum însă totul avea să se dărîme. Aflat la ananghie, Moore s-a dovedit a fi un ins slab, lipsit de scrupule, un laș.

Crezînd că în felul acesta va scăpa, Moore l-a convins pe Vinō că cei doi ingineri, care în tură erau obligați să lucreze în turnul termic, nu dau întreaga tensiune, cu gîndul de a compromite întreaga întreprindere. Și Moore i-a dat o însărcinare specială lui Vinō și l-a sfătuit ca la un anumit moment să dea el drumul întregii tensiuni a turnului. Groenlandezul, ascultător și devotat, a făgăduit că așa va face. Moore căuta să provoace o diversiune pentru a muta atenția lumii întregi de la înfrîngerea tehnică a sistemului său.

Tragedia din turn

Credincioși cuvîntului lor de a se conforma pînă la sfîrșit dispozițiilor primite, Radu și Heinz au acceptat să conducă echipa celui mai mare turn, ce se mai afla după furtună în stare de funcționare, cu încă două-trei pe malurile continentului polar. Firește că Vinō nu putea să lipsească din echipă. I se încredințase chiar de Moore o funcție în cabina principală a turnului unde existau tablourile de comandă a întregii instalații.

Cînd au urcat în cabină, Radu, Heinz și Vinō, gerul se lăsase groaznic peste întreaga regiune. —80°C era o constantă care de cîteva zile nu mai ceda. De îndată ce ai fi îndrăznit să-ți lepezi mănușa, degetele ți se albeau și degerau. În cabină, temperatura era, firește, mai ridicată, dar nu mult. Cu toate închizătorile foarte solide ale ferestrelor prinse în cercevele metalice, frigul pătrundea îndulcind temperatura pînă la cel mult —30°. În condițiile acestea trebuiau să lucreze cu deosebită grijă pentru regulator, care nu putea fi urcat la maximum de tensiune, ceea ce ar fi primejduit întreaga alcătuire metalică a turnului. Cabina de comandă, circulară și complet de sticlă, se afla la o înălțime de 20 de metri. Scara care o lega de prima platformă de refugiu, doar cu cîțiva metri deasupra solului, era din trepte striate de metal, cu margini de cauciuc, pentru a evita eventuala înghețare și alunecare a treptelor de sticlă sau de alt metal.

Vinō ședea aciuiat lîngă voltmetre, scriind cu scrupulozitate indicii de tensiune într-un caiet. Dar toată atenția lui era atrasă de marele tablou de distribuție și de măsură a intensității curenților. Maneta centrală pe care o mînuia Heinz îl ispitea cu o putere irezistibilă. Aflase, din conversația celor doi tineri, că de ea ținea reglajul intensității curentului din întreaga instalație. Și tot din conversația celor doi ingineri Vinō înțelesese că ei niciodată nu vor

da maximum de curent din motive tehnice al căror rost îi scăpa însă. Vinö nici nu-l ascultase cu atenție ca pe un lucru important.

Raționamentul său se desfășura cam în acest fel: „Adineauri i-am auzit vorbind că nu vor da niciodată maximum de curent. De ce? Ca să-l facă de rîs pe Moore. (Vinö deslușise din cîteva conversații felurite deficiențele turnurilor și le punea pe seama jignirii lui Moore.) Deci eu, Vinö, trebuie să fac ce nu vor ei să facă. Atunci abia turnul acesta o să lucreze cu adevărat. Atunci abia toate turnurile au să lucreze, și după aceea și Groenlanda are să înflorească".

Și din clipa în care ideea aceasta s-a instalat în mintea lui, Vinö n-a mai făcut decît să pîndească prilejul pentru a-și pune planul în aplicare. Și împrejurarea prielnică s-a ivit cînd Radu l-a chemat pe Heinz la o extremitate a cabinei, pentru a-i arăta pe micul aerodrom al stației pe Stela, care se urca într-un elicopter și le făcea prietenește cu mîna. Abia au recunoscut-o după boneta ei roșie la depărtarea aceasta.

Atunci Vinö s-a repezit ca un fulger la maneta centrală, a aplecat-o la maximum spre dreapta, a deșurubat-o și, deschizînd o ferestruică, a aruncat maneta. Heinz și Radu au aflat de manevra lui Vinö din zgomotul făcut de ferestruica ce se închisese de cîteva minute. Heinz și-a dat seama de dezastru. S-a repezit la groenlandez urlînd, cu pumnii ridicați. Acesta, calm, fără o tresărire, fără nici un clipit în privirea lui rece, repeta neîncetat, ca unui copil pe care vrei să-l adormi:

— Acum are să lucreze! Acum are să lucreze!

Intre timp, în întregul turn se și simțeau consecințele maximului de intensitate a curentului. Giganticul eșafodaj de fier începuse să vibreze cu o putere la care puțin de erai atent percepeai cum crește neîncetat. Legăturile firelor interne, telegrafe, telefoane începuseră sub vibrație să se desfacă și să se rupă. In felul acesta, cei aflați în cabina de comandă a turnului rămîneau izolați. Era greu să-ți închipui că cei de jos, destul de depărtați și deprinși cu zbirniitul turnului, puteau să facă deosebirea în intensitatea de zgomot. Chiar Stela decolase și își luase zborul cu elicopterul ei.

Pe măsură ce vibrațiile turnului creșteau, Vinö se însenina la față:

— Lucrează! Lucrează bine! mormăia el fără să-și dea seama de primejdia îngrozitoare în care se aflau oamenii închiși în turn. Fiecare traversă de legătură vibra din întreaga alcătuire a turnului, care, la înălțimea și masivitatea lui, se simțea tot mai șubred. Desfăcute din încheieturi, segmente ale enormelor oglinzi concave veneau de sus de la încă 30 de metri și se făceau țăndări, lovindu-se de picioarele turnului. Catozii incandescenți clipeau și sfîrîiau acolo sus, mai cu seamă acum, cînd se pornise iarăși o furtună puternică de gheață. Contactul grindinei acesteia dese cu peretele incandescent din vîrful turnului făcea un zgomot sinistru. Pe cei din turn îi aștepta o moarte cumplită prin electrocutare și prăbușirea într-o atmosferă de —80°. Fiecare obiect de metal, cheie, daltă, ciocan, pe care Heinz îl arunca să lovească barele traverse producea cîte un

trăsnet, într-atît toată schela aceasta de fier era de încărcată cu electricitate. Cabina de comandă, alcătuită cu totul din sticlă, îi ferea deocamdată de trăsnet.

Nu rămînea decît o singură posibilitate de salvare: tăierea curentului din centrala turnului care se afla însă la 10 metri sub cabină. Cum se putea ajunge acolo? Fiecare treaptă a scării de metal trosnea la fel cu barele traverse. Trebuia găsit un mijloc de trecere printre bare — dacă se putea — pînă la casa de sticlă groasă a centralei electrice. Şi Heinz se hotărî să încerce soluţia aceasta.

Frămîntările celor doi tineri Vinö le privea cu un fel de beatitudine stupidă. Încremenise cu un zîmbet pe faţă. Toate pregătirile inginerilor îl lăsau indiferent. Stătea în colţul său, zîmbea şi privea cînd în sus, cînd în jur, ca un iresponsabil fericit de o ispravă al cărei scop nu-l înţelesese în toate rosturile lui bine.

În febra şi agitaţia lor, tinerii ingineri s-au bucurat cînd salvarea a fost întrezărită sub forma unei funii groase şi rezistente, făcută din fibre de sticlă găsită în cabană. Era tocmai ceea ce le trebuia. Care din doi avea însă să încerce primejdia salvării? Cel care pleca trebuia legat de capătul funiei, să se lase cu grijă printre bare şi ţesătura lor. Cea mai mică atingere însemna electrocutarea şi moartea. Pentru cel plecat liniştea şi sîngele rece erau calităţile cele mai de preţ. Pentru cel rămas, îndemînarea de a conduce încet coborîrea, precizia şi puterea de a prevedea fiecare mişcare, fiecare balans dedus din mişcare erau daruri ce se cereau neapărat. Şi, într-o frăţească înţelegere, ei şi-au împărţit rolurile: Heinz avea să coboare, iar Radu prelua comanda delicatei operaţii de care depindea viaţa lor, a tuturora.

Coborîrea s-a făcut prin chepengul de sticlă ce exista în podeaua cabinei de comandă. Legat peste blana de care nu se putea lipsi şi care îl îngreuna, Heinz, în momentul cînd şi-a dat drumul în gol, a început să capete un balans care îl apropia ba de o traversă, ba de alta. A înţeles însă de îndată ce avea de făcut. Prin rotiri puternice ale braţelor, anula în bună parte balansul, după care, cu braţele lipite de trup, trebuia să aştepte liniştit, ca un trunchi de lemn, să fie coborît lent, centimetru cu centimetru, de Radu. În cabină, otgonul de sticlă folosit era trecut pe după picioarele unor scaune fixe, pentru ca, printr-un fel de vinciu improvizat, să capete siguranţă şi posibilitate de manevră precisă. Totuşi, fiecare mişcare în adîncime se făcea cu un salt care îi dădea lui Heinz iarăşi cea mai mare primejdie: balansul. Desigur că totul s-ar fi desfăşurat în deplină siguranţă dacă furtuna, care începuse cu deosebită violenţă, n-ar fi dat trupului lui Heinz oscilaţiile primejdioase. Se vedea adeseori azvîrlit cu putere spre crucea a două traverse ce trosneau descărcîndu-se în contact cu lungile fire telefonice şi telegrafice rupte şi bătute de vînt. De multe ori, numai la un metru de Heinz, bubuiau scînteile albe ale trăsnetelor.

Coborîse aproape trei sferturi din distanţă, cînd — trei-patru metri să mai fi fost pînă la platforma de jos şi pînă la capsula de sticlă a centralei electrice — Vinö, apucat de o furie bruscă, înţelese

că toată manevra aceasta delicată era făcută pentru ca să se oprească din circuitul turnului curentul. Atunci, cu încăpăţînare şi violenţă, el se repezi asupra lui Radu, prins pe neaşteptate.

Între cei doi oameni se încinse o luptă de care Heinz abia îşi putea da seama. Vedea că rămăsese de o bună bucată de vreme suspendat în gol şi nu înţelegea de ce. Să ridice capul, să privească spre cabină, îi era aproape imposibil din poziţia în care se afla. Ceea ce îi mărea groaza în oprirea aceasta era furtuna care continua să-l legene. Heinz se ferea de grinzile de fier cu o deznădejde care crescuse o dată cu oprirea lui, cînd, deodată, se pomeni prăbuşit în gol. Norocul a fost că în calea prăbuşirii sale nu s-a atins de nici una dintre barele turnului. A resimţit o durere violentă în piciorul drept, fracturat, de bună seamă. Totuşi a mai făcut un ultim efort şi, deschizînd capsula de sticlă, întoarse maneta care tăie curentul. Apoi îşi pierdu cunoştinţa.

Cînd s-a trezit, lîngă el stătea Radu, rănit la mînă serios. Îi explică de lupta lui cu Vinö, de intervenţia acestuia şi de cablul tăiat de Vinö cu o secure. În lupta pentru a-i lua securea, Radu fusese rănit.

Au mai petrecut o zi întreagă la picioarele turnului stins. Vinö dispăruse. Cînd, transportaţi la bază, Radu şi Heinz au fost vizitaţi de Moore, acesta i-a felicitat că au scăpat cu viaţă, apoi cu mare circumspecţie a avut grijă să spună că, aşa devotat cum era Vinö, de multă vreme nu mai era în toate ale lui. Din ziua aceea, nimeni nu l-a mai văzut.

Şedinţa

Şedinţa, la Atomicum, era în continuare de o zi şi o noapte, mai ales după vestea tragediei din turn. Cabinele ziariştilor supra-aglomerate răsunau continuu de bîzîitul telefoanelor şi ciocăniturile maşinilor de scris. Experienţa din Antarctida infirmase ipotezele şi calculele privitoare la turnurile stabilizatoare ale climei, ca şi la topirea calotelor polare. Se dovedise pe de o parte că eficacitatea turnurilor emiţătoare de raze infraroşii era cu totul relativă faţă de temperatura regiunii, care cobora de multe ori pînă la —80°C, iar pe de altă parte se mai dovedise că masivitatea acestor turnuri şi înălţimea exagerată constituiau o formulă cu totul nepotrivită pentru furtunile din Antarctida şi intensitatea lor. Astfel, furtuna, care-i cuprinsese pe Radu, pe Heinz şi pe Stela, avusese, după informaţiile primite, un caracter general, iar ultima furtună pusese la pămînt, pînă la sfîrşit, şi turnurile rămase. Însăşi baza expediţiei suferise prin dezarticularea şi turtirea cîtorva pavilioane, iar bilanţul cel mai dezastruos al treecerii acestei uriaşe tempeste — foarte obişnuită de altfel în Antarctida — fusese că ea demonstrase, de fapt, eşecul încercării de a topi calotele polare cu ajutorul turnurilor termice.

În faţa acestei situaţii, desigur că trebuia să se renunţe definitiv la turnuri.

Era un moment grav și penibil din toate punctele de vedere. Cum acțiunea aceasta uriașă și formula ei nu aparțineau unei singure națiuni, ci fusese studiată și adoptată la Atomicum, planurile și calculele acestei instituții cu mare prestigiu, în urma propunerii canadiene, căpătară din momentul acela o penibilă infirmare. De aceea, ședința de la Atomicum lua caracterul unor dezbateri violente și dezordonate. Era departe de a se mai discuta cu precizia științifică necesară și mai ales cu calmul cerut de împrejurări. Reprezentanții diferitelor națiuni se agitau. In haosul acesta, din care nimic bun nu putea să iasă, se făcuseră, firește, și unele propuneri pentru a remedia cît mai grabnic neajunsurile. Se propusese instalarea prin conducte, la suprafața solului, a unui sistem de îndulcire a climei și de evaporare a apei rezultate din dezgheț. A mai fost și altă propunere care spunea că se pot obține rezultatele dorite printr-un bombardament cu raze infraroșii de pe bordul unei flote special construite. Sistemul acesta voia să înlăture primejdiile la care marile turnuri erau supuse din pricina furtunilor. Dar nici acest sistem n-a fost acceptat. Și, în sfîrșit, inginerul Brooft a mers pînă la a propune să se renunțe definitiv la topirea calotelor polare și să se meargă, în schimb, pe linia descoperirii și a exploatării zăcămintelor din Antarctida.

Aici stăteau lucrurile cînd adunarea internațională de savanți și tehnicieni a fost informată de la Moscova că Uniunea Sovietică în cîteva zile avea să aducă nu numai o propunere, dar și o practică și reală contribuție la soluționarea problemei inițiale. In urma comunicării, ședința s-a ridicat, așteptîndu-se convocarea prin birouri.

In acest răstimp, Geneva și lumea întreagă erau înfrigurate. Publicații ilustrate, în toate limbile, reflectau deocamdată o anumită îngrijorare și neîncredere a acelor cercuri care își pierduseră curajul în urma luptei cu greutățile survenite. Fotografii de pagini întregi, în culori, arătau flotele în mers, turnurile generatoare de raze infraroșii în picioare, apoi răsturnate; aspecte din înspăimîntătoarea furtună și cîteva splendide priveliști din grota animalelor, descoperită de mica expediție și pe care tinerii ingineri avuseseră grijă s-o fotografieze.

Mai grav era însă faptul că entuziasmele unanime în fața proiectului de topire a calotelor polare începuseră să se răcească. Pentru prima dată, și în condițiile unei minuțioase și costisitoare pregătiri internaționale, o întreprindere din acestea majore se infirma. Ultima informație despre o nouă propunere, informație pe baza căreia fusese ridicată ședința, era încă privită cu oarecare neîncredere.

Peste tot, pe întregul glob, nu se mai discuta decît de ceea ce se numea „eșecul polar." Lumea întreagă se împărțise în două: cei cu speranță și cei fără.

Zilele treceau frămîntate și tumultul creștea tot mai mare. Ședința se suspendase într-o marți, cînd iată că vineri seara au început să zbîrnîie telefoanele prin toate hotelurile Genevei. Radiourile anunțau de la toate posturile lumii că sosise la Atomicum comunicarea Moscovei și că sîmbătă la ora 10 dimineața se convocase ședința plenară

de lucru pentru examinarea şi eventual adoptarea proiectului sovietic.

A fost una dintre şedinţele istorice ale vechii instituţii. Marea sală construită ca o scoică imensă dintr-o sticlă albăstruie ziua, irizată şi puţin rozacee noaptea, dînd posibilitatea de a vedea totul afară, dar nimic înăuntru, îşi înălţa cercurile de pupitre (de asemenea de sticlă înrămate în nichel cromat) înspre acel fundal celebru la vremea lui, în momentul construcţiei, unde o enormă perdea ce părea de catifea, dar în realitate era tot din fibre de sticlă ţesute dublu, direct şi în diagonală, dădea sălii, printr-un calcul deosebit de meşteşugit, cea mai bună acustică din lume. Perdeaua aceasta, în proporţii de douăzeci de metri înălţime pe o lăţime circulară de cincizeci, de asemenea se iriza sub influenţa razelor zecilor de candelabre sau ale celor solare, care ziua puteau inunda întreaga sală. Se intra la şedinţa aceasta cu simţăminte deosebite, după temperament sau convingeri. Dar toţi participanţii, absolut toţi, erau stăpîniţi de acelaşi sentiment major: de nădejdea că vor fi martorii unei noi victorii a ştiinţei şi tehnicii. Altădată, în alte veacuri, asemenea idei generoase mureau cu încetul. In zeci de ani, lovituri indirecte, conjuncturi neaşteptate veneau să le dărîme. Şi, cu toate că rareori se mai întîmplase ca omenirea să aibă o dezamăgire atît de mare, totuşi majoritatea savanţilor nu erau descurajaţi.

Cînd preşedintele a dat cuvîntul primului delegat sovietic, s-a făcut o linişte desăvîrşită. In cuvinte simple şi intr-o scurtă alocuţiune, primul delegat a anunţat că, după părerea savanţilor sovietici, acţiunea topirii gheţurilor polare era posibilă, şi nu numai ale Antarcticei, ci şi ale Arcticii.

Desigur că topirea calotei polare sudice părea să prezinte mai mult interes din pricina vastului continent aflat sub adîncul strat de gheaţă, totuşi şi calota polară nordică ar fi putut, prin topirea ei, să facă recuperabile enorme întinderi de uscat groenlandez (peste două milioane de kilometri pătraţi), ca să nu socotim regiunile asiatice, americane şi europene care ar fi avut de cîştigat de pe urma îndulcirii climei.

Intreaga sală asculta intr-o tăcere emoţionantă cuvintele delegatului sovietic. Toţi aşteptau cu nerăbdare soluţia.

— Noi ne-am gîndit, spuse vorbitorul, că va fi posibilă topirea treptată a calotelor polare pe calea creării unor sateliţi artificiali.

Uimirea ascultătorilor a fost mare. Se întrebau din ochi între ei. Unii dădeau din umeri, alţii zîmbeau.

— Desigur, urmă delegatul, nimeni nu poate sili un satelit artificial să zboare în planul unui cerc polar, după cum nu-l poate face să se deplaseze deasupra unei paralele oarecare a globului terestru, excepţie făcînd ecuatorul. Intr-adevăr, planul în care se află orbita satelitului trebuie să treacă neapărat prin centrul Pămîntului. In schimb vom putea imprima satelitului o traiectorie de zbor care să treacă deasupra polilor. Or, tocmai la nişte sateliţi polari ne-am gîndit noi. De cîţi asemenea sateliţi periodici ar fi nevoie? Noi cre-

dem că 24 vor fi deocamdată de ajuns. De ce sînt necesari atîția? Pentru ca imensele întinderi polare să se afle mereu sub influența căldurii emise de sateliți. Gîndiți-vă că numai Antarctica are o suprafață de 14.000.000 kmp, așadar aproape cît jumătate din Africa.

In orice caz, proiectul nostru prevede la început folosirea numai a 24 de sputnici, urmînd ca, în viitor, dacă va fi nevoie, să mărim numărul acestora.

Fiind 24, acești sateliți vor zbura zilnic unul după altul, la interval de o oră. Ei vor avea deci aceeași traiectorie, și în dreptul ei, in albele nopți polare, cînd Soarele nostru natural va lipsi de pe cer, oamenii vor vedea la fiecare oră zburînd un strălucitor soare artificial; mai bine spus, înainte să apună unul va și răsări cel următor.

E drept că aceste corpuri cerești ivite prin voința omului vor fi mai degrabă niște luni artificiale, deoarece lumina lor va fi una de împrumut. Totuși, din cauza efectului lor, le putem acorda numele de sori.

Faptul că fiecare dintre sateliții aceștia va face o învirtitură într-un răstimp de o zi (mai exact în 23 de ore, 56 de minute și 4 secunde) determină și înălțimea lor. Ea este de 35.810 km, iar viteza pe care o vor avea acolo sateliții va fi de 3.076 m/s.

Veți dori acum să știți în ce fel vor izbuti sateliții să-și radieze căldura. Acest lucru va fi făcut cu ajutorul unor uriașe oglinzi cosmice cu suprafața de mii și mii de metri pătrați și care vor reflecta spre poli razele solare. Întrucît aceste oglinzi vor fi construite pe principiul aflat la baza oglinzilor folosite de astronavele fotonice, radiația solară va fi îndreptată spre Pămînt cu maximum de eficiență.

Cum va fi posibil însă ca efectele termice, binefăcătoare pentru înghețatele ținuturi de la poli, să nu dăuneze regiunilor terestre cu climă temperată sau unde, dimpotrivă, ar fi nevoie mai degrabă de o coborîre a temperaturii? Această dificultate poate fi înlăturată în modul cel mai simplu: elementele oglinzilor vor fi orientate prin telecomandă.

Aplauze nesfîrșite au izbucnit cînd delegatul sovietic a ajuns la această parte a cuvîntării sale.

— Pot să vă spun, continuă vorbitorul, că toți acești 24 de sateliți constituie în momentul de față o problemă realizabilă nu numai din punct de vedere teoretic, ci și practic. Ei au și fost construiți, și lansarea lor nu mai așteaptă decît consemnul Atomicumului.

Asistența în picioare a ovaționat și a aclamat nu numai o idee, ci însăși înfăptuirea ei. Cînd zgomotul s-a oprit după cîteva minute, delegatul sovietic a declarat că tălmăcește această manifestație drept o acceptare și că nu era vreme de pierdut, deoarece peste patru zile — marțea viitoare așadar — urma să aibă loc lansarea celor 24 de sori artificiali.

Atmosfera la ridicarea ședinței era considerabil schimbată față de ceea ce fusese la deschiderea ei. Oamenii își strîngeau mîinile înviorați de o nouă perspectivă grandioasă deschisă de știința.

Lansarea

Locul lansării celor două duzine de „sori" artificiali — „Sorii cei roșii", cum au fost în curînd botezați pretutindeni pe glob — fusese ales în sudul Uniunii Sovietice. La est cu vreo sută de kilometri de cursul Volgăi, în Kazahstan. Ziua: 5 martie 1999! Pregătirea rampei de lansare a acestor bolizi de mii de tone era de mult gata. Viitorul „soare" arăta deocamdată ca o sferă enormă, închisă în containerul purtat de ultimul etaj al rachetelor. Și 24 de asemenea rachete stăteau la rînd, așteptînd să fie trimise în spațiile cosmice, la un interval de o oră, pentru ca să formeze în jurul planetei noastre un șirag de sori.

Evident că toate statele membre ale Atomicumului își trimiseseră delegați să salute acest eveniment unic și solemn. Și în tribuna ce se ridicase în fața rampei de lansare era o priveliște pitorească și rară. Oameni preocupați mai ales de operația în sine, tehnicieni în cea mai mare parte, se amestecau cu reprezentanții tuturor țărilor.

Momentul cel mare a sosit aproape prin surprindere și cu simplitatea cu care oamenii sovietici erau deprinși să înfăptuiască lucrurile epocale. În jurul rampei de pe care acum uriașa rachetă era gata să-și ia zborul, se agitau echipe de ingineri și lucrători, ale căror acțiuni erau urmărite cu un viu interes de mulțime. La un moment dat, toată lumea aceasta s-a risipit pînă la o apreciabilă depărtare, adică pînă lîngă tribuna invitaților. Atunci o flacără enormă s-a produs, o dată cu ea un nor negru și dens, pe care racheta a săltat ușor, de parcă ar fi fost cîteva clipe cîntărită de puterile uriașe ale acestui nor. Apoi aparatul a pornit vertiginos în sus, mișcîndu-se din ce în ce mai iute, în observația sutelor de binocluri ce-l urmăreau.

Locurile însă unde lansarea noului soare artificial era așteptat cu mai multă febrilitate erau, în mod firesc, Arctica și mai ales Antarctica, pe ale cărei ghețuri se afla expediția cu prietenii noștri și unde acum era vară.

Și de aci momentul lansării a fost urmărit îndeaproape prin aparatele de televiziune, dar momentul cel mai emoționant a fost acela al apariției celui dintîi „soare" artificial. De fapt, acum și aici avea să fie trecut adevăratul examen al îndrăzneților constructori.

Tocmai de aceea, cu cîteva zile mai înainte încă, se strînseseră în locurile de unde avea să poată fi zărită pentru întîia oară deschiderea uriașelor oglinzi cosmice nenumărați învățați, telereporteri, artiști, oameni veniți din toate colțurile Pămîntului și care, prin mulțimea lor, parcă voiau să prefigureze populația care avea să acopere în viitor aceste tărîmuri încă înveșmîntate în lințolii de gheață.

Numeroase vapoare se îndreptaseră spre Antarctida. Flotile de avioane brăzdau văzduhul. Toți așteptau cu sufletul la gură nemaipomenitul eveniment. Din fericire, vremea era senină ca și cînd însăși natura, uimită, își uitase furtunoasele-i prerogative în fața cutezătoarei înfruntări umane.

Deodată, observat la sutele de aparate optice cu care erau înarmați cei de față, apăru la orizont satelitul artificial. Se zărea greu, deoarece dimensiunile lui inițiale erau relativ reduse, deoarece zbura la o altitudine extrem de mare (la aproape șase raze terestre), iar oglinzile încă nu i se deschiseseră.

Sputnicul se apropia grăbit de țărmurile polare, dar nu tot atît de grăbit se arăta să le încălzească. Oare mecanismele automate vor funcționa sau o neînsemnată defecțiune stricase complicata organizare prin care elementele oglinzilor trebuiau să-și întindă și să-și îmbine imensele suprafețe?

Iată că numai cîțiva kilometri mai despărțeau satelitul de verticala dusă de la țărmul antarctic. Atunci aceia care urmăreau la lunete puternice ghemul metalic, rostogolit prin spațiul cosmic, asistară la un spectacol extraordinar prin perfecțiunea, măreția și splendoarea lui.

Acest corp ceresc, pe care pînă atunci îl văzuseră doar ca o sferă, ca un mugure zburător, cu dimensiuni nu prea mari, prinse parcă a palpita și a înflori.

Petale ciudate cu luciri orbitoare se desfăceau învoalte una din alta și creșteau cu repeziciunea cu care doar în filme poți vedea îmbobocind florile. Și în fața tuturora, chiar și în ochii celor neînarmați cu instrumente optice, se arătă fără de veste o uimitoare crizantemă de foc.

Ghețurile, banchizele și nămeții din jur se învăpăiară. Și o plăcută, minunată căldură, nemaiîntîlnită nicicînd pe acele tărîmuri ale gerului se pogora atotpătrunzătoare peste Pol.

La o oră după prima minune săvîrșită de miinile omului, se ivi a doua, apoi a treia, pînă la a 24-a, astfel încît ziua întreagă fu umplută de asemenea miracole, și, la drept vorbind, ziua însăși deveni un nesfîrșit și patetic miracol uman.

De atunci înainte, în Antarctica noaptea fusese abolită și gerul, și spaima, și moartea.

•

Spitalul bazei din Antarctida în care fuseseră internați cei doi prieteni — Radu și Heinz, în urma tragicei întîmplări din turn — era în insulele Graham. Aci erau zilnic vizitați de Stela, sosită în elicopterul ei. Din larga galerie a spitalului, peisajul polar părea mai sălbatic și mai amenințător decît din altă parte. Adevărate trepte de ghețari suprapuși ridicau o arhitectură uriașă, de albastru translucid, cu irizații ireale pe crestele tăioase, pe care, printr-o iluzie optică fermecătoare, se anina beteala colorată a unei aurore boreale.

În echipa care lucra în această parte sosise de curînd și inginerul Brooft, la fel de sceptic și de neîncrezător ca și mai înainte. Seara, închiși în salonul spitalului, unde se întîlneau în jurul unui pahar de ceai, ascultînd posturile de radio ale întregului glob, Brooft le împărtășea tinerilor săi prieteni, lui Radu, lui Heinz și Stelei, convingerea lui fermă că pe curînd încercarea aceasta are să dea greș. Zadarnic Heinz, de data aceasta complet cîștigat de încercarea soarelui artificial, se silea să-i dovedească lui Brooft contribuția

esențială a acestei metode. Nici termometrul care urcase cu aproape 30°, nici soarele artificial ce se plimba deasupra creștetului lor, dar nu apunea niciodată, nici întreaga atmosferă care prezicea parcă o schimbare fundamentală nu puteau să-l convingă. Și, pentru a-și dovedi fermitatea părerilor sale, Brooft a rugat-o pe Stela ca a doua zi să-l ducă în elicopterul ei pînă la picioarele cetății de gheață, pînă la înaltele prăbușiri albastre și argintii, care îl fermecau. Alpinistul din el, îmbătrînit și exersat pe potecile înguste ale Alpilor, avea să-și încerce întreaga măiestrie pe tăișurile neumblate de nimeni ale ghețurilor din Antarctida. Și îi asigura bătrînul inginer că nimic extraordinar nu se va întîmpla, cu toată strădania lor și a Atomicumului de la Geneva. El va face o excursie unică, din care se va întoarce nestingherit, ceea ce se va încheia, dată fiind mărturia lor, cu gloria nepieritoare a alpinistului Brooft.

A doua zi, Brooft s-a îmbarcat în elicopterul pilotat de Stela. Cerul sub care pluteau era neobișnuit. Doi sori, unul mai mare și altul mai mic, dădeau o enervare specială și te sileau să clipești continuu și să alungi parcă dintr-o răsturnare a mîinii umbrele ce ți se strîngeau și fluturau, nu știai de ce, pe lîngă tîmple. Elicopterul a decolat in bune condiții, plutind încă pînă ce și-a luat înălțimea, cu două umbre proiectate pe podișurile de gheață. La o mare altitudine, priveliștea era încîntătoare. Peste întregul continent de cristal plutea parcă un polog purpuriu întrerupt pe alocuri de cețuri cenușii și albastre, ce se înfigeau ca uriașii colți ai unei unelte de oțel să-i sfîșie. Atunci Stela i-a arătat cu bucurie lui Brooft fenomenul acesta, care infirma scepticismul său. Într-adevăr, la o climă schimbată numai în cîteva zile, îndulcită, o puternică evaporare începuse să se producă din topirile inferioare ale blocurilor de gheață, ce nu puteau fi văzute cu ochiul liber. Cețurile acestea aveau să dezvelească Antarctida, ca de o plapumă, de crusta ei milenară. Brooft zîmbi și, chiar în clipa aceea, ca să dovedească neîncrederea sa, arătă Stelei un larg tăpșan de gheață pe care o rugă să aterizeze.

Au aterizat ușor, lăsîndu-l pe Brooft să coboare cu toate sculele lui de coarde și tîrnăcoape, așa cum se cuvine unui alpinist vestit. Înainte însă ca elicopterul să-și ia zborul, Brooft a bătut în patru țăruși pe netedul gheții un enorm steag. Era semnul de recunoaștere, pentru Stela, al locului de unde să-l culeagă la întoarcere. Un al doilea drapel avea să-l înfigă pe creasta bombată ca o cupolă de deasupra, prin transluciditatea căreia acum se întretăiau razele.

In clipa însă în care Stela era să-l părăsească pe bătrînul olandez, ceva neobișnuit s-a petrecut.

Venea dinspre ghețarul din față. Era un zgomot ca și cum sub o vastă cupolă sonoră ar fi intrat deodată zeci de trenuri cu zăngănitul lor. Brooft însuși a rămas cîteva clipe atent, cu eterna lui pipă între degetul cel mare și arătător. Stela înspăimîntată l-a privit îndelung și apoi l-a rugat frumos să renunțe la ascensiune. Brooft n-a răspuns nici un cuvînt. Rugămințile Stelei se făceau tot mai stăruitoare. Fata se agățase de brațul lui Brooft, și acesta tocmai era

să o îndepărteze cu blîndețe, cînd din nou se auzi zgomotul asurzitor al unei prăbușiri uriașe. De data aceasta, zgomotele au avut însă și urmări.

Pe o vastă întindere în care se înfigea muntele de gheață, un nor s-a întins ca o pădure uriașă care ar fi acoperit deodată sute de kilometri pătrați. Apoi, ca printr-o toamnă ce ar fi venit în cîteva minute, pădurea aceasta a ruginit, cu pete enorme galbene ca șofranul și cu incendii ce rupeau frumusețea, greutatea și moliciunea totuși a acestor nori buclați, bulbucați, care se nășteau unii din alții în rotondități de baloane și subțirimi de caiere uriașe, toarse de puteri ce înconjurau pămîntul. Ici-colo, pe aceste întinderi nemăsurate, ce semănau cu o paletă nemaivăzută pe care culorile în bătaia și în puterea soarelui roșu curgeau, se blocau și se topeau una în alta, creștea pe un gît lung vălurit și dințat, ca dintr-o nemaivăzută lucrătură de aur, cîte un colț de granit ce urca. În fumul trandafiriu și în descompunerea din jurul său, cei doi sori se întreceau, călătoreau și se vedeau ca printr-o sticlă afumată.

Locul pe care se aflau Stela și Brooft era așezat cu spatele spre vînturile care în această regiune băteau cu o anumită constanță, înspre prăbușirea ghețarului. În felul acesta, vînturile puteau curăți scena aceasta ireală aproape de umbre și pete arămii, pentru a se putea observa efectele. Pe măsură ce valurile de pulbere se depărtau, o mare claritate își făcea loc. Și cînd ultimii nori s-au topit, un strigăt de mirare, dar și de deznădejde s-a auzit. Era al Stelei. Impunătoarea cetate de ghețuri, la asediul căreia ar fi vrut să pornească neîncrezătorul Brooft, începea să se topească. O înghițea o vastă spărtură care chiar de la distanța aceea se putea distinge cu binoclul.

Cutremurat de priveliștea pe care o avusese în față și mai ales de primejdia de care scăpase, se aplecă, privi îndelung înspre Stela și, fără să rostească un cuvînt, o sărută pe frunte... Cînd au fost iarăși cu toții la un loc, în salonul spitalului, Brooft îi strînse lui Radu mîna stîngă și-i rosti cu căldură :

— Și o hienă bătrînă ca mine se înșală cîteodată.

După un timp, cînd echipele s-au dus să vadă rezultatele primelor topiri, toți cei care au fost martorii acestei unice expediții polare au rămas încremeniți de priveliștea ce li s-a arătat. Se găseau în fața unui enorm lac negru. Topirea bruscă antrenase de pe o întindere mare a Antarctidei nu numai învelișul de gheață, ci și un considerabil strat de nisip și de humă, eliberînd stînci ce se prăbușiseră și dînd astfel posibilitate unui zăcămînt adînc de țiței să țîșnească la suprafață. Malurile rupte de prăbușiri scînteiau. Erau cristale încleștate unele în celelalte, a căror formă se distingea cu precizia alveolelor dintr-un stup. Pe alocurea, cristalele acestea înfloreau ca lanuri întregi de stînjenei violeți. Erau ametiste mari în cristale lunguiețe zidite ca în curtinele* unei cetăți. Lumea aceasta minerală se dovedea luxuriantă și

* Curtină — zid care unește flancurile a două bastioane (n.r.).

atotstăpînitoare în aceste ținuturi, vestind bogățiile ascunse încă ale acestui continent înghețat.

Evident, nu s-a întîrziat cu exploatarea acestui lac de țiței, ca și a unor zăcăminte de plumb și de argint, deschise mai în adînc. Dar, încetul cu încetul, iarna polară din sud se apropia iar. Furtunile se încețeau, vînjolind mai degrabă cețuri decît ninsori. Echipele se schimbau. Erau echipele de iarnă, care aveau să înlocuiască adevăratele echipe de pionieri, din care făcuseră parte Radu, Heinz și Stela. Aparatele rămîneau în folosință și în răspunderea aviatoarelor pînă la o nouă epocă de lucru, care în sezonul viitor avea să fie în Arctica. În bogăția de echipament a expediției, măsura aceasta administrativ-organizatorică simplifica mult, bazîndu-se pe instrucția perfectă și conștiința profesională deosebit de dezvoltată a acestui corp special de aviație. Elicopterul Stelei a fost schimbat cu un avion cu reacție.

Cei 24 de „sori" zburau cu regularitate pe orbitele lor, fiind cîteodată niște simple ghiulele de metal abia perceptibile cu ochiul liber, fiind în alte dăți lilieci strălucitori, cu aripile de oglinzi desfăcute, strîngînd și proiectînd, la comandă teleghidată, lumina puternică a Soarelui.

Groenlanda se bucura și ea de binefacerea aceasta. Și din satul cu turme de reni, în care Vinõ se reîntorsese, el a putut să urmărească uimit această minune înfăptuită de om. Apoi a aflat prin radio și prin oamenii care purtau vestea din gură în gură că sistemul lui Moore se prăbușise și că cei 24 de *„sori" artificiali* săvîrșiseră totul.

Vinö a simțit atunci în el ca o clintire din gînduri și sentimente. Stătea ceasuri întregi judecînd, cîntărindu-și ideile, reluîndu-le iar...

Și cînd, după zile lungi de grea luptă cu sine însuși, și-a dat seama de adevăr, Vinõ s-a ridicat cu hotărîre și cu mînie. Înțelesese, în sfîrșit, că fusese o jucărie în mîinile lui Moore, care îl pusese atunci să săvîrșească o faptă urîtă. Și o ticăloșie de asta Vinõ nu îngăduia să se facă.

De aceea, luîndu-și pipa lungă de os de ren, bășica plină cu tutun, tichiuța și cojocul împodobite cu fîșii de piele colorate, încrucișate pe piele de ren, Vinõ s-a coborît la vale.

Marele oraș Montreal l-a impresionat mai puțin decît altă dată. Vinõ cunoștea drumul. Neispitit de nici o reclamă, de nici o chemare, de nici o minunăție a zgomotului sau a luminii, Vinõ se duse drept la birourile de inginer ale lui Moore. Dădu la o parte cu calm și cu hotărîre pe secretare și, fără să bată la ușă, intră la Moore, în biroul pe care îl cunoștea de multă vreme. Moore cînd l-a văzut a pălit ușor:

— O, uite, Vinõ! Bravo, Vinõ! Bine ai venit, Vinõ! încercă el să se descurce *întinzînd groenlandezului mîna*.

Acesta își împleti mîinile la spate.

— Ce fac „băieții din turn"? întrebă Vinõ. Mai trăiesc?

— Trăiesc, de ce să nu trăiască! se precipită Moore. Sînt bine! Dar ia stai jos, Vinõ, stai!

De pe fața lui Vinö nu se clinti nici un mușchi, ci, apropiindu-se de canadian, îi prinse mîinile în pumnii lui puternici. Ochii săi, ca țăndări de gheață, luciră verzui :

— Dar puteau să nu mai trăiască, și asta din cauza lui Vinö, pus de tine... M-ai înțeles ?

Moore nu mai putea decît să dea din cap, și de frică, și de durere.

— Dacă m-ai înțeles, apoi atunci s-o spui tuturor. S-o spui celor de aci, din birourile tale, s-o scrii, s-o spui și acolo la Geneva, tuturor... că Vinö era să fie ucigaș împins de tine... Să spui la toți că ăsta este adevărul.

Moore se uita cu încremenire în jurul său dacă nu e vreo posibilitate de scăpare.

Mînia groenlandezului, care își cerea dreptate, creștea. Moore îl cunoștea pe Vinö. Pentru nimic în lume, cu vorbe și cu noi înșelăciuni, n-ar fi putut scăpa de el. Trebuia să facă un fapt hotărît pentru a-l amuți dacă nu voia ca un scandal nemaipomenit să-l compromită pentru totdeauna.

— Să afle toți, să știe toți că Vinö nu e un ticălos ! S-o spui la toți, și acum, chiar acum, m-ai auzit ? striga fără întrerupere groenlandezul.

Și, intr-o pornire de definitivă demascare, îi dădu drumul lui Moore și se repezi să deschidă ușa.

Atunci cînd Vinö întoarse spatele, Moore, înnebunit de furie și de spaimă, apucă o scrumieră grea de cristal și zvîrli cu ea înspre adversarul său. Obiectul acesta masiv îl lovi pe Vinö în cap. Omul se prăbuși plin de sînge, nu fără a se fi agățat de clanța ușii și a fi tras-o după el. O mulțime curioasă se îngrămădea în prag. Funcționari, ingineri, muncitori priviră înspăimîntați. Vocea tunătoare a lui Vinö se făcuse auzită din timpul discuției.

Un ajutor grabnic veni în sprijinul celui rănit. Pansat, Vinö își reveni încet în fire, căpătîndu-și cunoștința. Moore, care în învălmășeală încercase să se strecoare și să fugă, a fost oprit de cei care au intervenit la scena dintre cei doi bărbați.

Lovitura nu fusese mortală. Vinö era însă grav rănit. Totuși el a mai avut puterea să spună in fața tuturora înainte de a fi ridicat :

— El a vrut să omor doi tineri... doi ingineri... acolo în Antarctida... Nu știam nimic. Dar acum știu și spun că n-am vrut...

Apoi, slăbit, leșină pe targa care venise să-l ia.

Stela, Radu și Heinz — nu complet însănătoșiți, dar transportabili — cînd au decolat de plecare de la baza expediției, noaptea polară era aproape deplin luminată de noii „sori", proiectați și înfăptuiți de oameni. Tot peisajul era luminat ca de o veche lampă de gaz, iar aerul era încă respirabil, fără să fi fost nevoie de măștile cu tuburi încolăcite de trup, pe sub veșmintele de blană, pentru încălzire. Tinerii, și în special Stela și Radu — care puteau să se miște în voie și să se bucure de mișcare —, în drumul reîntoarcerii, au căutat în mod

firesc continentul cel mai apropiat, și anume acela al Americii de Sud. Au zburat peste Capul Horn, făcînd prima escală la Santiago de Chile. Gustul de călătorii al amîndurora căuta să folosească din plin drumul acesta de reintoarcere mingiindu-l pe Heinz — încă imobil — cu povestiri și mici daruri. Mai ales Mexicul îl atrăgea pe Radu, Mexicul cu cetățile lui vechi de argint, ascunse în adîncul pădurilor bogate, cu urmele impresionante ale civilizației Maya.

Drumul lor trecea silit peste o largă curbură a țărmului american, pe deasupra Oceanului *Pacific*. Harta pe care o aveau le indica la o nu prea mare depărtare insulele Galapagos. Pasiunea naturalistă a *Stelei i-a îndemnat să aterizeze*. Nu erau oare aici locurile de baștină ale ultimilor saurieni gigantici din zilele noastre? Aveau posibilitatea să *reînnoiască priveliștea peșterii cu animale din Antarctida*, de data aceasta cu animale vii.

Cînd avionul a început să coboare, văzute de sus, șopirlele, strînse cu miile pe stîncile de lavă ale insulei, făceau impresia unei nesfîrșite turme de oi. *In realitate* erau vestitele șopirle din Galapagos, care ating ușor aproape doi metri lungime. Urîte, fioroase la prima vedere, cu ochii bulbucați și negri, ficși, îmbrăcate în piei verzui, mai largi decît ele, cu gheare puternice și cozi lungi și musculoase, cu guri largi de balauri, șopirlele acestea hidoase sînt în realitate blînde, neprimejdioase și, ca toate animalele de pe insule nepopulate, fără teamă de om. Sînt ierbivore. In timpul retragerii, in flux, a oceanului se reped cu miile, cu zecile de mii — insula este toată populată numai de ele — pe locurile părăsite vremelnic de ape și pasc cu lăcomie un fel de mușchi roșcat, umed și gras ce crește pe fundul oceanului, pe lîngă coastele din Galapagos. Cînd vine refluxul, șopîrlele, care nu sînt animale acvatice, aleargă cît pot să se refugieze pe stîncile lor de lavă, unde se întind la soare, să-și facă digestia.

Radu și Stela au privit îndelung manevra aceasta a șopirlelor, iar în cele din urmă s-au ispitit să prindă cîteva, ceea ce nu era greu, avînd în vedere blîndețea acestor animale. Și Radu, și Stela au prins cîte două din ele. Lucrul n-a fost ușor la îmbarcare, din cauza mărimii lor. Stela, prevăzătoare, a umplut și o ladă cu mușchi roșu. Cînd și-au luat zborul, turma șopîrlească i-a privit cu un ochi spre cer, fără a se sinchisi însă prea mult de vizita aceasta neașteptată.

Au făcut escală la Mexic, orașul cu calcanele caselor pictate violent, în culori tari și tablouri gigantice, care vorbeau încă de mizeria poporului cu 50 de ani în urmă, cînd au fost pictate. Au zburat deasupra pădurilor care ascund piramidele cu trepte și vechile bazine adînci pline de schele încă, de unde în vremuri foarte îndepărtate, la sărbătorile Lunii, se aruncau fecioare drept jertfă. Au făcut escală la New York, au traversat Oceanul Atlantic, au ajuns la Paris, unde, firește, au fost asediați de reporteri și interviuri despre topirea calotelor polare. La plecare, Stela constată că, deși trecuseră mai bine de zece zile de cînd fuseseră luate șopîrlele, ele nu ieșiseră să guste nici o hrană, nici chiar mușchiul roșcat cules de ea. Totuși erau sprintene, robuste și sănătoase.

Fireşte că au poposit şi la Geneva, unde au depus un raport oficial la Atomicum întrucît privea partea lor de activitate. Escala următoare a fost la Dresda. Heinz rămînea la el acasă pentru deplină însănătoşire, după care avea să facă o vizită prietenilor săi, în Romînia.

Şi iată că într-o dimineaţă de vară, continuînd drumul, Radu şi Stela au văzut sub ei Carpaţii. Stela a simţit că îi bate inima cu putere şi că e stăpînită de una din acele bucurii care te strînge de gît şi îţi aduce lacrimi în ochi. Radu la fel, fără voia lui, avea un tremur ciudat al glasului. După atîtea pămînturi aspre şi inospitaliere, de la capătul lumii, acum ei aruncau umbra avionului lor pe Romînia, cu natura blîndă, frumoasă, echilibrată, la care şi Radu, şi Stela visaseră de atîtea ori sub prăpădul antarctic.

Radu şi Stela priveau cu curiozitate, aproape cu lăcomie în jurul lor cînd au aterizat pe noul aeroport al Bucureştilor de la Otopeni.

Cîteva clipe mai tîrziu, Stela, în fundul autobusului ce-i ducea, s-a strîns lîngă Radu şi i-a şoptit printre lacrimi:

— Ce fericită sînt, Radule, că ne-am întors la noi acasă, în ţara noastră. Ce bine e, dragule, să ai ţara ta...

— Şi încă una atît de frumoasă! zise Radu şi-şi lipi buzele de bucla fină a părului ei.

SFIRŞIT

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin"
sub com. nr. 91061

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

I.m. Pompiliu

Au scanat, corectat, prelucrat

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire, muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
eviIgheorghe
krokodyliu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nld68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala)

Abonamentele la revista „Ştiinţă şi Tehnică" şi la colecţia de „Povestiri ştiinţifico-fantastice" se primesc pînă cel mai tîrziu în ziua de 23 a lunii, cu deservirea în a doua lună următoare.

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi, instituţii şi de la sate, secţiile de difuzare a presei, precum şi de către factorii şi oficiile poştale.

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREŢUL 1 LEU